

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 781 8° (LN 1244 8° copy 3)

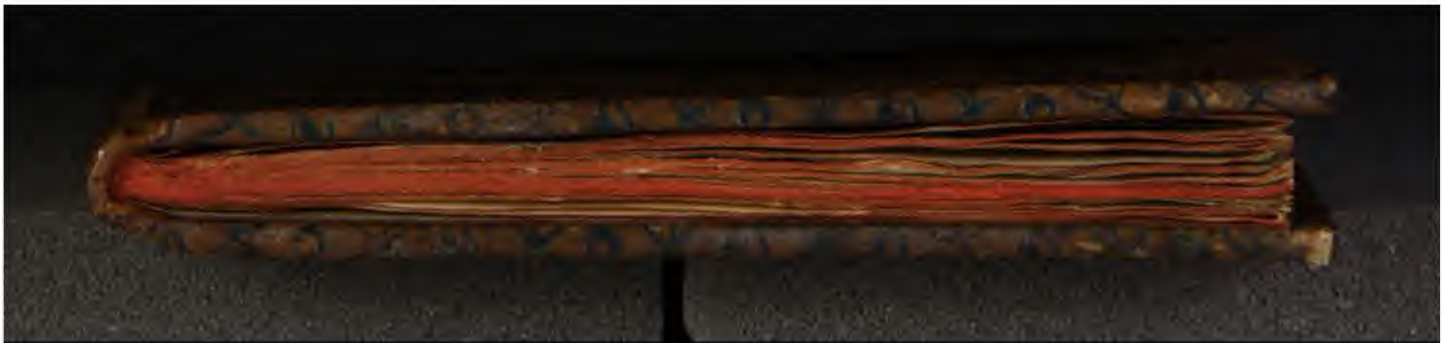

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 781 8° (LN 1244 8° copy 3)

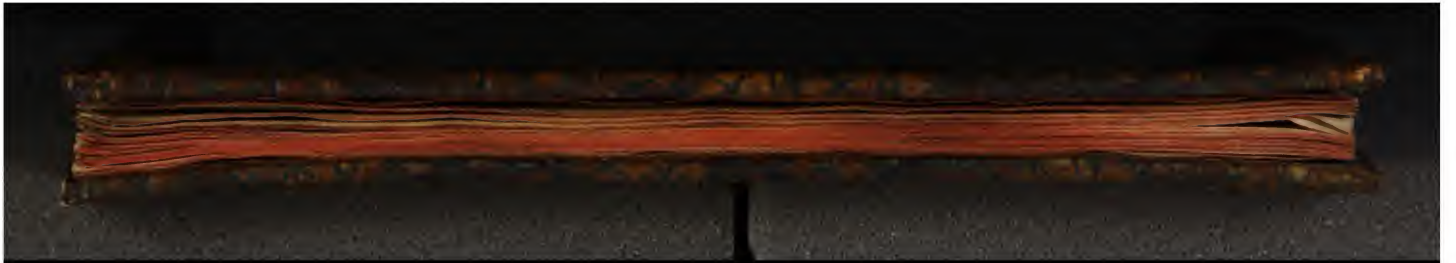

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 781 8° (LN 1244 8° copy 3)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 781 8° (LN 1244 8° copy 3)

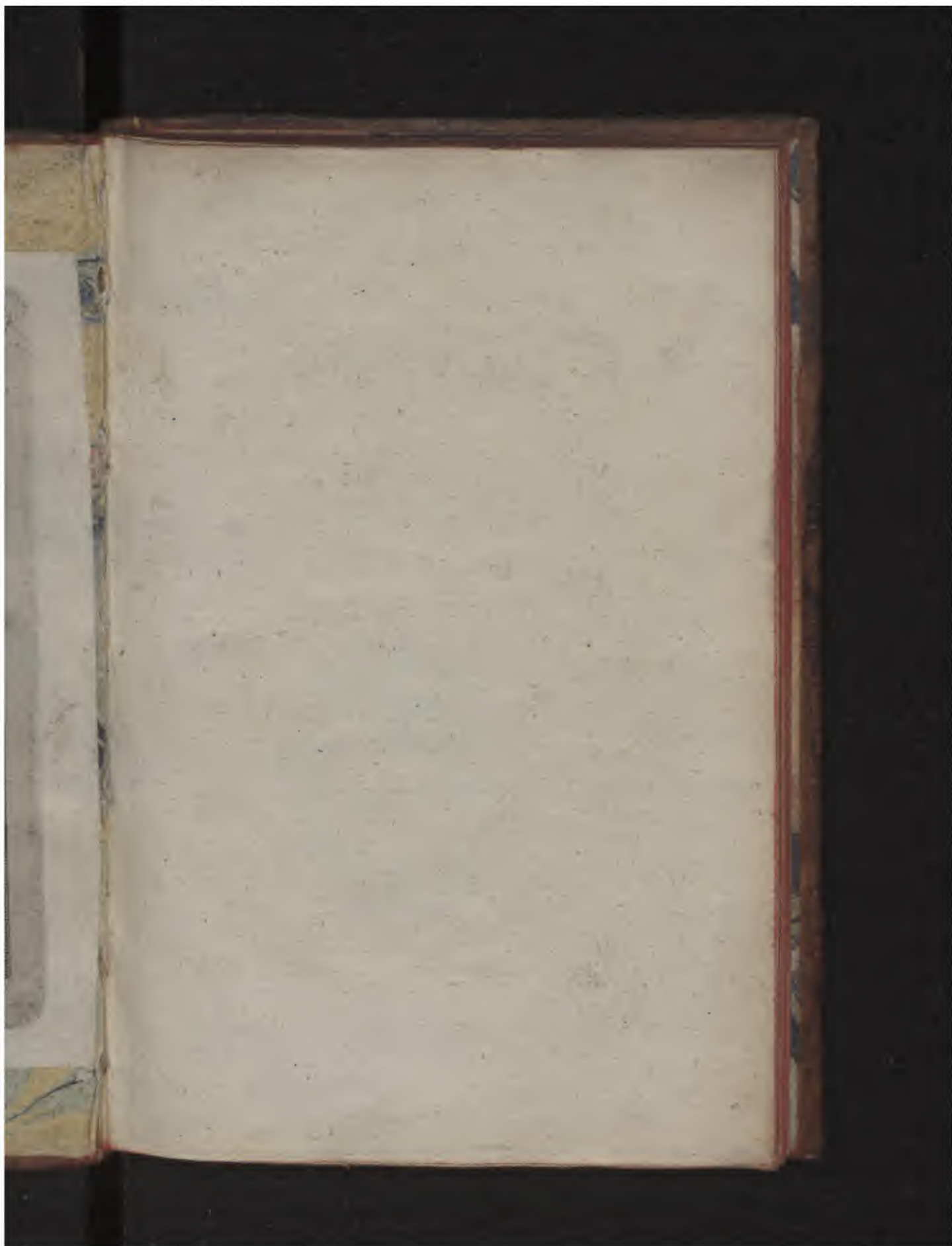

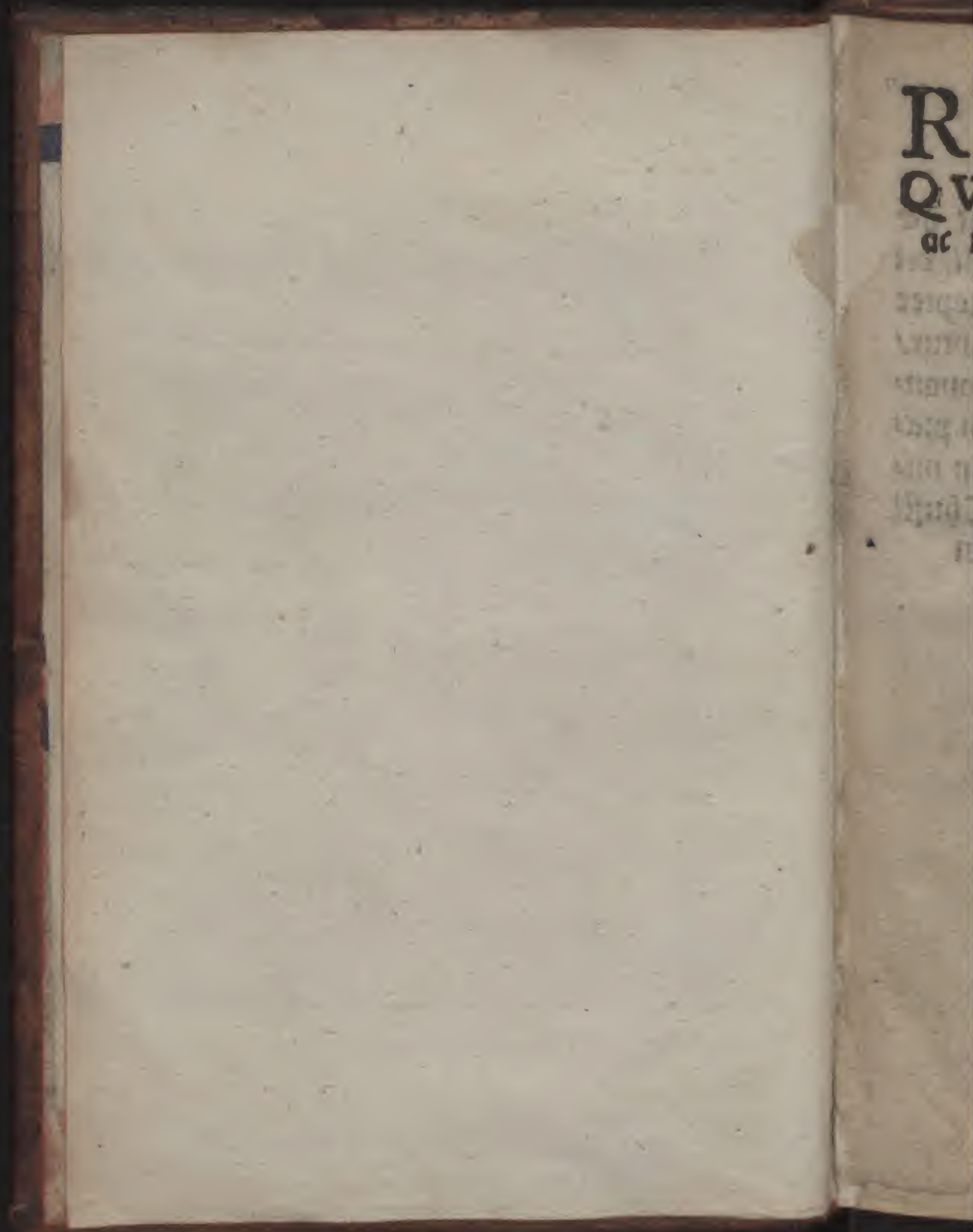
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 781 8° (LN 1244 8° copy 3)

Nº 781.

= LN 1244 OK. 3

REGVLAE QVAEDAM VTILES

ac necessariae / concionatoribus
obseruandae / conscriptae a
Nicolao Pal-
ladio.

1556.

Petrus Palladius

Pio Lectori.

Mhi videtur consultum/ut hæ
Regula libello prapositionali/vel
in vna compactura / propter
Materiæ convenientiam coniungantur/
ut simul ipsis Parochis proponan-
tur/et unusquislibet se / hic talem præ-
stet / qualem oporteat esse fidelem mi-
nistrum verbi/Cooperatorem Christi
et dispensatorem mysteriorum

Dei I Cor: 4

Re-
cion

V
oportet
Doctr

media
Eccles
ad hoc
Qui f
organi
autem
phæm
rapare
bus vi
pp: C

Regulæ quædam Cō- ditionatoribus obseruandæ

conscripse a Nicolao
Palladio.

Prima Regula

V Numquidlibet verbi ministrū /
de tribus præcipue certum esse
oportet / videlicet de sui vocatione /
Doctrina et vita

V Vocatio sit iusta et diuina per
media licita et legitima / nempe per
Ecclesiam / Magistratum / et eos qui
ad hoc ordinati sunt vt alios doceant /
Qui hoc modo vocantur / efficiuntur
organa Ecclesie salutaria: Intrusores
autem sunt animalia ventris / blas-
phæmi / seductores / mercenarii / Lupt-
rapaces / fures et latrones &c. De quib-
us vide He: ppiit. Ioan: p. Acto:
pp: Gal: i.

A Z Doctrinæ

2 Doctrina sit diuina / e celestis /
vera / pura / et aliena a phanaticis opi-
nionibus / impijs dogmatibus / traditi-
onibus humanis / mendacijs et absq[ue]
veteri / id est / Papistico sermone / Ad e-
num ipse deus per Hieremiam praecepit:
He: 23 Si quis / inquit / habet verbum meum /
1. Pet: 4 praedicet verbum meum recte / Idem Di-
uus Petrus mandat. Si quis loquitur /
1 Cor: 11 loquatur quasi sermones dei &c.
et 15. Et Paulus ait Quod a Domino ac-
cepi / tradidi vobis &c.

3 Vita respondeat doctrina / ne
1 Cor: 9 cum alijs praedicauerit minister verbi /
1: 11 ipsemet reprobus inueniatur / Et ne
moth. 3 incidat in laqueum calumniatoris / et
2 Cor: 6 infirmos scandalizet / Remini (inquit
Apostolus) vniquam finis scandalo /
ne nostrum officium contemnatur / sed
in omnibus exhibeamus nos tanquam
ministros Dei / Turpe enim est doctori
Quato cum culpa redarguit ipsum / Quicunq[ue]
enim bene docet / et male vivit / is mola
dita

dita p
ficat.
nibus
gregie
lum a
onis /
uebit
fendic
aliquo
dinis
eo app
nibus
verbor
dis se
author

rum li
exerci
gentiss
tis do

bita plus destruit / quam doctrina ad-
ficat. Sit ergo Ecclesiae pastor in om-
nibus honestis actionibus exemplar
gregis / forma bonorum operum / specu-
lum aliorum / et praestet opera confessi-
onis / vocationis / et dilectionis / Et ca-
uebit summo studio / ne Ecclesiam of-
fendiculo aliquo polluat. Et ne insigne
aliquod vitium / vel criminis / turpitu-
dinis aut flagitii alicuius vestigium in
eo appareat / ne luxu aut compositio-
nibus / aut obscantate / aut spurcitia
verborum / aut leuitate / aut aliis mo-
dis se reddat contemptibilem / suamq;
authoritatem eleuet ac diminuat.

Rom: 1.

Secunda Regula.

Persistat minister verbi / in sacra-
rum literarum assidua meditatione et
exercitio / Et per omnem vitam dili-
gentissime studeat in volumine caele-
stis doctrinae / ut aptus ad docendum

Psalm. 1.

A 3

et pra:

et prædicandum fiat/et contradicentes
2. **Ti** cōvincat. Sic Paulus Timotheo præ-
moth. 3. cipit inquitens / Tu vero permane in
his quæ didicisti et credita sunt tibi/scie-
ens a quo didiceris/et quia ab infantia
sacras Literas nosti/quæ te ad salutē
Johan: 5 instruere possunt/Scrutamini (inquit
Christus) scripturas/Digni enim hæ-
Luc: 12. bent dabitur.

Tertia Regula.

Inuocet assidue Deum ardentissi-
mis votis/pro illuminatione Spiritus
sancti/et toto suo ministerio/vt sælix
ac salutare esse possit ad gloriam Dei
sempternam et salutem Ecclesiæ/ ac-
cipiatq; responsum a Christo Archie-
pastore/qui suos ministros corroborat/
Matth: his verbis/ Nolite cogitare quid dicatis
10. Ego dabo vobis os et sapientiam/cut
Luc: 21. non poterunt resistere omnes aduersarii
vestri/ Item qui vos audit me audit/
Non estis vos qui loquimini &c. Hoc
modo

modo
det il
mone

ascend
verbi
tum/
potem
sed de
bens/
obire
nem/
fælice
Et la
in do

in bu
secare
ea/qu
saria/
terio

modo ipsi Apostoli Acto: 4. orant / ut
det illis loqui cum omni fiducia ser-
monem.

III.

Post studium et invocationem /
ascendat Doctor Ecclesie seu minister
verbi confidenter et forti animo sugges-
tum / non perhorrescens multitudinem /
potentiam / et sapientiam auditorum /
sed doceat tanquam auctoritatem ha-
bens / et cogitet se caelestem legationem
obire / ac certo sibi persuadeat concio-
nem / bonum exordium / progressum
felicem et finem optimum habituram /
Et laborem nequaquam fore inane in domino.

Matth:

7:

2: Cor:

5.

1. Thess:

2.

V.

Non dicat pro concione quicquid
in buccam venerit / sed discat prudenter
secare sermonem veritatis / et predicet
ea / quae sunt utilia / salutaria / et neces-
saria / tanquam bonus dispensator mys-
teriorum Dei / ut semper habeat audito-

A 4

res / etc

res / attentos / dociles / ac beneuolos.

VI.

Non obuiat auditores multitudine verborum / sed prudenter deligat ex magna rerum copia / quæ maxime videntur profutura / quæ methodice ac iusto ordine / clariis ac perspicuis verbis pronunciet. Verba enim voluere / et celeritate dicendi / apud imperitum vulgus sui admirationem facere / indoctorum hominum est / inquit Hylarius. Det igitur operam / ne tota concio sit sine mente sonus / sed ut apposite significantibus verbis populum doceat / consoletur / et exhortetur.

VII.

Caveat etiam doctor Ecclesie / ne multitudine Locorum communium auditores obuiat / sed pauci tantum et clariores adducendi sunt. Nihil enim edificat qui in publicis concionibus

innus

innu
locos
audito
ne qui

est mu
atq; a
Sunt
rerum

statum
Illā
ditors
tissimu
pectar

repon
interp
pretati

Innumerabiles propemodum scripturæ
locos producunt / obviunt tantum ita
auditorum animos / ut finito sermo-
ne quid / dictum sit / ignorent.

VIII.

In vno sermone non utendum
est multis Similitudinibus / sed vna
atq; altera ad illuminandum textum /
Sunt autem similitudines / imagines
rerum.

IX.

Tota concio referatur ad ipsum
statum / seu principalem Propositionem
Illā Concionator saepe repetet / et au-
ditoribus inculcet / ut sciant quid pos-
simum ex tota concione discere et ex-
pectare debeant.

X.

Obscurus locus / apertiori est
exponendus. Scriptura enim scripturā
interpretatur. Nam necesse est ut inter-
pretatio sit Analoga fidei / ne ex huma-

A b

no in

no ingenio aut proprio cerebro proce-
dat.

XI.

In volumine sacrarum
Literarum multi sunt loci / qui se-
cum in specie pugnare videntur / hos
Conclonator conciliare studeat / ut or-
ratio per omnia congruat / Spiritus
sanctus enim scripturae auctor non
contradicit sibi ipsi / nec pugnantia lo-
quitur unquam.

XII.

Verba sunt intelligenda / secun-
dum subiectum seu materiam propo-
sitam / ut cum Johannes ait / In
principio erat verbum / hic verbum sig-
nificat filium Dei etc.

XIII.

Antitheses probe observandae / et
in quous textu usurpandae sunt /
Valde enim prosunt et plurimas res

ostende
Christi
Diabo

Ne
ne note
plam
Relati
Interp
certo
quae ce
stratu.
forma
Dei tu

ctenda
tia. St
nes di

ostendunt. Vbi cumq; enim sit mentio
Christi / e contrario occurrit mentio
Diaboli.

XIII.

Natura etiam Correlatiuorum be-
ne notanda / Magnam enim et am-
plam dicendi materiam suppeditant.
Relatiua enim mutuo sese definiunt et
interpretantur / Vt Magistratus est, qui
certo iure ciuitatem regit / Ciuitas est
quæ certis Legibus regitur a Magi-
stratu. Item / fide sumus iusti / trans-
forma in correlatiuum / misericordia
Dei iusti sumus.

XV.

In omni textu explicando respt-
ctenda sunt antecedentia et consequen-
tia. Sic enim multe dubie obiectio-
nes dissoluentur.

Distin-

XVI.

Distinctio maxime conduct / de
in illa sententia / fornicatores et adulteri
non possidebunt regnum Dei / scz quo
ad impaenitentes sunt / Itē / Peccato-
res Deus non exaudīt / scz non agentes
paenitentiam / Quicunqz enim bene
distinguit / bene docet.

XVII.

Interdum Allegoritis dñi concessū
est / modo sint consentaneæ Scripturæ /
Nam si pugnet Allegoria cum apertis
scripturis / explodenda est / quemadmo-
dum turpiter a recta via deerrauerunt /
qui per Aharonem Romanū Pontifi-
cem significari docuerunt ꝛc.

XVIII.

Circumstantiæ bene consideran-
dæ sunt / ut Concionator sapienter præ-
meditetur / coram quibus: quid: qua-
liter: qua audientia opinione: quo loco:
quo tempore prædicandum sit.

si me pe
tione re
quid sit
causae
quæ af
ria. ꝛc.

omni v
uinis e

ca et

cientes
volunt
volunt
osus /
luntæ
assentit

XIX.

Simplicia Themata commodissime per quaestiones Methodi pro con-
tione tractari et explicari possunt / ut
quid sit / quae partes vel species / quae
causae / qui effectus seu officia /
quae affinita / coniugata / quae contra-
ria. &c.

Exemplum de fide.

Quid sit) Fides est assensus
omni verbo dei / et promissionibus di-
vinis exhibitis propter Christum.

Quae species) Fides Historic-
ca et Iustificans.

Quae causae) Causae effi-
cientes concurrentes / sunt intellectus /
voluntas / et Spiritus sanctus mouens
voluntatem / Intellectus enim non est ois-
osus / Audit et discit verbum / Et vo-
luntas mota per Spiritum sanctum
assentitur illi verbo.

Causam materiale[m] ex qua
non

non habet / Nam accidentia non ha-
bent causam materiale[m] ex qua.

Causa materialis in qua) In
mente aut corde / Corde enim creditur
ad iustitiam / Item / fide purifican-
tur corda.

Circa quam) est verbum Dei et
voluntas divina / fides enim ex aus-
ditu / Auditus autem per verbum Dei.

Causa formalis) est ille ipse sensi-
bilis motus cordis et voluntatis / et
ipsa inflammatio.

Causa finalis) Bonum propo-
situm / pax et securitas conscientie /
Rom. 5. Iustificati ex fide pacem habemus ac.

Officia fidei) quod per illam
infirmur Christo / ac efficimur filii
Dei / Quotquot enim receperunt eum ac

Contraria fidei) securitas
pleurea / dubitatio / desperatio.

XX.

Maiores.

Magiori cum diligentia / prædi-
canda est Remissio peccatorum quam
lex. Quia oues sunt pascenda conso-
landæq; magis / sed tamen sæpe etiam
in terrorem addicienda est brevis quæ-
dam legis explicatio.

XXI.

Quicquid Sacra Scriptura docet /
etiamsi rationi humanæ absurdum vi-
detur / tamen verissimum esse statuen-
dum est / et adducenda instantia ratio-
ni humanæ / quod etiam sit incredibile /
et tamen fiat. Ignoramus quomodo
oculus videt / auris audit / lingua lo-
quitur / frumentum crescit etc / ac tamē
hæc omnia sunt. Ita quæq; etiā si non
intelligimus articulum Creationis
Sanctæ Trinitatis / Justificationis /
Resurrectionis et cætera / tamen veris-
sima sunt quæ de his Sacra Lite-
ræ nobis revelant. Nam Deus non
esset

esset Deus / si non posset multa con-
tra ordinem naturæ / et supra captum
humani ingenii efficere.

Hoc rationis iudicium / quomo-
do derideat Dei mirabilia et promissio-
nes / et pro nihilo habeat / etiam pro
concione sæpissime taxandum est.

Quandocumq; (inquit Chry-
sostomus) a domino aliquid publica-
tur / non debent quæ dicuntur ab audis-
toribus in quæstionem et dubitationem
curiosam vocari / sed tantum simpliciter
suscepti.

XXII.

Vbi Christus loquitur de regno
Coelorum non abrogat regnū Mundi
et eius leges / statutaq; / Sic etiam vbi
fit sermo de non occidendo / vbi in .pra-
cepto / exclusiua de regno Politico est
adscienda.

XXIII.

Scriptura in mandatis non vti-
tur Metaphoris / ut fieri solet inter nar-
tandum

tandum
eos qui
tunt in
te / hoc

aliquan-
nim au-
fluat or-
tura co-
Symbo-
et Sact-
centur /
aut gra-
angelis-
trina
suadetur

Gr-
dis ha-
Action-
minem

Ita con-
ceptum
quomo-
omissio-
lam pro
est.

Chry-
publica
ab audi-
tatione
simplici

de regno
Mundi
tam ubi
in .pra-
litico est

non vlla
nter nar-
tandum

randum. Hac regula utilis est contra
eos qui metaphoras et Tropos qua-
runt in mandatis / ut in illo / Accipite
hoc / hoc est corpus meum. &c.

XXIII.

Quoties textus referendus est ad
aliquam partem Catechismi / Sic e-
nim auditores iudicare possunt / unde
fluat oratio / Nam tota sacra Scrip-
tura comprehensa est / in Decalogo /
Symbolo / vel Oratione Dominica /
et Sacramentis. Omnia enim quae do-
centur / aut sunt Mysteriorum Regni Dei
aut gratiae / (id est) Legis aut Eu-
angelii: Aut Historiae sunt / aut doc-
trina morum / qua suadetur vel dis-
suadetur.

XXV.

In Praeceptis Decalogi explican-
dis hac dictio / Tu / non ad externam
Actionem referenda / sed ad totum. Re-
minem quantum quantum est / Hoc mo-

B I

do recte

do recte intelligitur ac sentitur, verus
ac spiritualis vsus legis / Et iusticias
riorum Hypocrisis detegitur ac denus
datur. Est enim totus Homo sua na
tura cum omnibus suis viribus / pec
cato originali / horribiliter corruptus /
corpore et anima / Intellectus obscu
ratus est / et caret vera cognitione Dei.
Voluntas auersa est a Deo / et con
uersa ad sese / non congruit cum vo
luntate diuina / Cor est contumax ad
uersus Deum / et totam ipsius legem.

- Gen: 6. ratio humani cordis prona est ad mal
lum ab adolescentia. Item / Paulus.
Rom: 8. Sensus carnis inimicitia est aduersus
Deum / Haec et similia / proprio vsu
legis ostendantur.

XXVI.

Appendix primi praecepti (Non
facies tibi sculptile) nunquam in ex
plicatione eiusdem praecepti somnolen
ter pra

ter parte
est conti
cultores

D
osticus
captum
gat ma
tuinas
maxim
arduas
culter a
sunt al
diuinar
cet / se
pius d

Sed
cor / d
verbis

verus
officiis
denu
ua na
/ pec
ptus /
obscu
re det
et con
un vo
ay ad
legem
a cogi
ad inat
culus
uer sus
io vsu

(Non
in ex
inolen
r pice

ter pariter debet / Sed serio legendus
est contra monstrosas statuas / earumque
cultores et patrenos.

XXVII.

Dabit operam Doctor Ecclesi
asticus / ut totam suam doctrinam ad
captum auditorum accommodet / et eli
gat materiam facilem / Est enim ple
rumque in magna multitudine pars
maxima / rudis et illiterata / quæ res
arduas / intricatas / et perplexas diffi
culter assequi potest / Ac etiam si ad
sunt aliqui eruditi / atque periti rerum
divinarum / meminerit tamen qui doc
et / se servare multitudini / et consulere
pius debere multis quam paucis.

XXVIII.

Sedula in hoc incumbet Conator
tor / ut artificiose / idonea materia
verbis / voce / vultu / et aptis gestibus

Et

affectus

affectus exerceat / Ad commodissime fiet /
quando inter docendum populum ipse
met affectibus ac motibus spiritualibus
ardet / et tales animo concipit /
atque in sese suscitatur / quales cupit in al
torum mentes transfundi / ut quem
admodum ipse affectus est / alias pariter
afficere possit / iuxta illud) Si vis
altos flere / flere debet tibi ipse. Ita
quoque Christus ipse (in quo praeissi
mi erant affectus) Cordis sui inflam
mationem saepe verbis et signis osten
dit. Lucæ 10. Habetur / quomodo
epulauit Spiritu etc. Item turbatus
Spiritu / Matthæi 23. summi arden
tissimum affectum pulcherrima simili
tudine expressit / ubi ait / se frequenter
voluisse congregare incolas Hierosoli
marum / sicut gallina congregat pullos
suos sub alis / Itē. fleuit amare su
per ciuitatem etc. Tales affectus in
numerabiles / in scriptis Prophetis
et Apostolicis exprimuntur / seorsim
vero in

vero in
(inquit
tes / qu
non ce
dum
De
atque a
in sugg
truncue
tam / e
clation
pet / qu
rii cont
possit.
ex toto
omni t
re in te
auditor
lutem.

I
um spr

me fiet/
am ipse/
tristitia/
incipit/
dit in a/
t quem/
as parit/
Si vis/
si. Ita/
pueissit/
inflam/
s ofien/
omodo/
ardens/
simile/
queriter/
terrosoli/
pulos/
nare su/
tus in/
phetice/
seorsim/
vero in

vero in dictis Paulinis. Propter quod
(inquit Acto: 20.) memoria retinen/
tes / quod per triennium / nocte et die
non cessauit cum Lachrymis monere
vnumquemqz vestrum etc:

Ut igitur aliorum mentes inueat
atque accendat Concionator / caueat ne
in suggestio sit frigidus / somnolentus /
truncus / et tanquam Asinus ad Ly/
ram / et ne quid in verbis / in promun/
tatione / aut etiam in gestibus usur/
pet / quod vel sui ipsius / vel ministe/
rii contemptum / apud plebem / patere
possit. Sed manifeste declaret / se auide
ex toto corde / et omnibus viribus /
omni tempore anxie et sollicite quæres
re in terris gloriam Dei / et suorum
auditorum vtilitatem et æternam sa/
lutem. Id vt fideliter præstet.

I Tradat legem et Euangelis/
um sincere / quemadmodum decet bo/
num

B 3

mun

num dispensatorem et cooperarium Dei.

2 Consoletur conscientias publice et
pauatim / easq; quotidie munit et ar-
met contra Diabolum.

3 Ostendat conscientiis certam via-
am Iustificationis / et consequendae
aeternae salutis.

4 Administret sacramenta a Christo
instituta / eorumq; verum usum in Eccle-
lesia tueatur et conseruet.

5 Gerat quotidianam sollicitudinem
pro pauperibus / pro omnibus ouibus
suae fidei commissis / Item viduis et
pupillis / educatione iuuentutis &c.

Pugnet ut bonus Christi miles
fortiter et summo studio contra falsas
doctrinas / ferat constantet quasuis
afflictiones Diaboli et mundi / prop-
ter Verbum.

In summa sic tantum Episcopus
attendens suo gregi / semper erectus ac
vigilans

vigilans
qui nu-
tanque
quem i-

cus pi-
et bon-

2
num /
nomen

3
merito
passio-

4
canda-
et veri
Dom-

ma et

vigilans orando contra Sathanam /
qui nunquam dormit / sed circumit
tanquam Leo rugiens et quærens
quem deuoret.

Hoc modo Doctor Ecclesiasti-
cus pie ac feliciter seruire potest Deo
et hominibus.

2 **Deo patri** / promouendo reg-
num / gloriam / potentiam / maiestatem /
nomen et cognitionem Dei patris.

3 **Filio** / Docendo veram fidem /
merita / beneficia / usum et fructum
passionis Christi.

4 **Spiritui sancto** / Prædi-
cando dona / operationes / virtutes /
et verum usum Baptismi et Coenæ
Domini &c.

Hominibus quoque seruiat / An-
ima et corpore.

1 **Animæ** / prædicando de vera
B 2 cognitione

agnitione peccatorum / Item contriti-
one / et remissione peccatorum atque re-
conciliatione cum Deo / et de vita æ-
terna.

Z **Corpore** / Recte informando
omnes mundi status / promouendo
pacem politicam / in alas causas conc-
iliando. etc.

Tales pastores qui bene in ver-
bo præsumt / duplici honore digni sunt /
Et habebunt vitæ sustentationem / de-
fensionem mirabilem / et in æterna vita
gloriam et honorem.

I **Sustentationem** habituri sunt
I. Cor: 9 Iuxta illud / Qui Euangelio seruiunt /
ex Euangelio viuunt / Dignus est
operarius mercede sua / Si nos vobis
spiritualia seminamus / magnum est
si nos carnalia vestra metamus : Ad-
municet Doctori in omnibus bonis /
is qui verbum docetur. Gal: 6.

Z **Defensionem et liberationem**
habebunt / iuxta illud. Ego ego ipse

consol-
mine
cabo
tuam.

etuan
de me
de me

pupill
capiti

3
consec

docue

sempi

copio

parue

imme

egreg

anim

Doca

potes

glori

contriti-
que res
vita et

mando
ouendo
fas con-

in ver-
ni sunt /
em / de-
ena vita

rt sunt
seruunt /
nus est
s vobis
num est
s. Ld-
bonis /
5.
ationem
ego ipse

consolabor te / quis tu ut timeas ab ho-
mine mortali? Esa: 51. Ego ego iudi-
cabo causam tuam / oleiscam ultionem
tuam. Jere: 51.

Ego tecum sum ut saluem te / et
etiam te dicit Dominus / et liberabo te
de manu pessimorum / et redimam te
de manu fortium Jere: 51.

Item / Qui vos tangit / tangit
pupillam oculi mei / Omnes capilli
capitis vestri numerati sunt.

3 Gloriam quoque in æterna vita
consequentur / iuxta illud. Qui alios
docuerunt / fulgebunt quasi stellæ in
sempiternum. Item. Merces vestra
copiosa erit in coelis / Item cum ap-
paruerit Princeps pastorum / percipietis
inmarcescibilem gloriæ coronam. His
egregiis promissionibus pius Pastor
animarum / per totam vitam in officio
docationis sese sustentare ac consolari
potest / ut suum cursum perficiat / ad
gloriam Dei et salutem Ecclesiæ.

Dant:

12.

Matth 5

B 5 Subse

Subsequuntur Regu-
lae quas Mercenarii et
impli Sacerdotes observare so-
lent / contra suam cons-
scientiam.

Sunt autem Mercenarii / non qui
mercedem sui laboris accipiunt / sed
qui tantum propter mercedem in vinea
Domini laborant / et non ut multos
Christo lucrifaciant.

Prima Regula

Parum aut nihil studendum est
in sacris Literis / nec opus est bonos
libros comparare / cum domi mee
sint. Dormi secure / Sermones parati /
Postilla Guilelmi &c. tametsi man-
datum Christi est. Scrutamini scriptu-
ras. Item / Cavete vobis a sermone
scribarum et Phariseorum. Item /
Pauli ad Timotheum / Attende lectio-
ni / doctrinae et exhortationi &c.

duabus
gitima
alias t
me int

canta t
Curre
Itz. A
tantur

presen
sticoru
Dic n
non tu
cut tu
eorum
mam

culo h
ne c
eterna

Secunda Regula

Nolo contentus esse vna del
duabus Parochiis / sed (etiam sine le
gitima vocatione / per Symoniam et
alias imposturas) in plures Ecclesias
me intrudam / vt audiam illud / Des
cenda tua sit tecum in perditionē. Item
Turrebant et non mittebam eos. etc.
Itē. Quomodo prædicabunt nisi mit
tantur &c.

III.

Docebo placentia / neminem re
prehendam / ne incurram in odium ru
sticorum / vel nobilium / iuxta illud /
Dic nobis placentia et audiamus te.
non iuxta illud Ex alta vocē tuam sicut
tuba / et reuela populo meo scelera
eorum / Item. Dic eis et liberaſti ani
mam tuam.

III

Parcam veritati / etiam in arti
culo humana salutis / ac docebo homi
nes consecuturos salutem et vitam
æternam propriis / et aliorum / etiam

mortuorum meritis et intercessionibus
etiamsi Christus dicat / Ego sum via
veritas / et vita &c. Nemo venit ad
patrem nisi per me / Item. Non est in
alio quoquam salus. Item. Venite ad
me omnes qui laboratis etc. Huic om-
nes Propheta testimonium perhibent
etc.

V.

Non abstinebo ab inuocatione
sanctorum et meos Parochianos ad
idem faciendum exhortabor etiamsi /
Unus est mediator Dei et hominum /
homo Iesus Christus / Item. Si quis
peccauerit / aduocatum habemus apud
patrem Iesum Christum iustum.

VI.

Imptas statuas et imagines in
templis non destruam / nec reprehen-
dam / etiamsi ab hominibus ornantur /
inuocantur / et honorantur / contra ap-
pendicem primi precepti / Non facies
tibi

tibi sci
nem et
qui sci
in mu
dimiss
utq
docebo
septa se
quadr
tum
cotinqui
morth:
quid pr
Deus
gratias
vobis
vobis
tum
cam /
allis m
Dpor
ris ma
in ear

tibi sculptile / aut ullam similitudi-
nem etc. Item confundantur omnes
qui faciunt sculptilibus etc.

VII.

Quantum ad ieiunium attinet /
docebo abstinendum esse a carnibus
septa feria / in vigiliis sanctorum / et in
quadagesima / tamen si probe scito dic-
tum Christi / Quod intrat in os non
contaminat hominem. Item I. Ti-
moth: 4. Doctrina demoniorum sunt /
quae prohibent abstinere a cibis / quos
Deus creavit ad percipiendum cum
gratarum actione fidelibus.

VIII.

Legitimam coniugem non des-
cam / sed adiungam me concubinae / et
aliis meretricibus / Nihil ad me quod /
Oportet Episcopum esse vnius vxo-
ris maritum / castum / Item / Erunt duo
in carne una / fornicatores et adul-
teros

seros iudicabit Deus etc.

XI.

Studendum est avaritia per totam hebdomadam / et litigandum cum Parochianis / etiam de minutissimis pendendis / Arare / triturare / et propriam aurigam in oppidis / agris / et sylvis me agere oportet / Item / Usuram et mercaturam exercere / iuxta illud. Omnes quarunt quae sua sunt et non quae Jesu Christi / Non obstante / quod Paulus officium meum aliter describit cum inquit. Non sit turpis Lucris cupidus etc.

X.

Sedulo ventris cuticulam curabo / deliciando / diuitias cumulando / potando etc. iuxta illud / Quorum Deus venter est etc. Tamen si oportet Episcopum esse irreprehensibilem / non vinolentum etc.

XI.

Dissentiendum est a verbis Pastoribus

toribus
cendae m
Nihil re
lunt me
ta Homi
bis fra
Jesu C
omni fr
non secu
pit a no
dantur /

officium
uendum
Doctis
me mor
dictus
dulenter

seruati
sint me

toribus / in Ceremoniis / et admiſſe
cendæ multæ Papificæ Ceremoniæ
Niſil reſert quod audiam. ſtultia con
ſunt me docentes doctrinas et manda
ta Hominū / Item / Præcipimus vo
bis fratres in nomine Domini noſtri
Jeſu Chriſti / ut ſubtrahatis vos ab
omni ſtrate ambulante inordinate et
non ſecundum traditionē / quam accep
it a nobis / Item / Utinam abſcin
dantur / qui vos perturbant. etc.

XII.

Summa cum feſtinatione meum
officium qualecunq; in Templo abſo
luendum eſt / Interim cogitandum de
Portis in campum abigendis / Non
me mouet / quod ſcriptum eſt. Male
dictus qui facit opus Domini ſraus
dulenter etc.

Si Mercenarii has regulas ob
ſeruarint / audiant qualem habituri
ſint mercedem.

Va Paſtor

1 Da Pastoribus qui pascunt semetipsos
2 Da mihi / si non Euangelizauero.
3 Maledictus qui facit opus domini
fraudulenter.
4 Sanguinē illorū de manu tua requirā.
5 Stabit anima tua pro anima illius.
6 Agens et patiens pari pana puniētur.
7 Non solum / qui talia agunt. Rom: 1.
8 Omnis arbor / quæ non facit fructum
bonum. etc.

En habes mercedem Mercenari-
orū / Conuertant igitur se in p̄m̄is /
vt ex Mercenariis veri Pastores Ec-
clesiarum fieri possint.

De potestate ordinandi ministros Ecclesiæ

¶ Quis dubitet / an qui in nos-
tris Ecclesiis ad ministeriū ver-
bi ordinantur / rite ordinati sint /
etiam si nō sunt ordinati ab Episcopis
Papisticis / adducam breuissimas / ta-
men

men de
pud ille
ordinan
commo

quales
ab illis
ria

Eccle

um in
doctrin
ducta i
bus / pl
fundam
tolorum

hostis
doctrin
di et o
Absit.
est hec

men delas et firmas probationes / apud illos non esse ius et potestatem ordinandi ministros Ecclesie / id ut commode fiat necesse est considerare.

Qualis sit Papistica Ecclesia / quales Episcopi / quales Sacerdotes ab illis ordinati / qualia ipsorum officia Quomodo ordinabantur &c.

Ecclesia Papistica qualis:

Est cæcus hominum ambulans in tenebris / erroribus / et adhaerens doctrinis Dæmoniorum / sine vera fide ducta in Christum / et sine veris cultibus / plenus multiplicibus idolatriis / fundamentum Prophetarum et Apostolorum corrumpens et oppugnans.

Numquid talis Ecclesia / quæ est hostis verae doctrinae / et amplectitur doctrinam Sathanae / habet ius decernendi et ordinandi ministros Jesu Christi? Absit. Non enim magis penes illam est hæc potestas / quam penes Turcam

Turcam

eam Ecclesiam / quæ simili modo Ecclesie Christi hostiliter aduersatur. Tempore Christi potestas concionandi non ab hostibus Christi / Anna / Caipha / Scribis et Phariseis / (cum penes eos non esset ministerium verum) sed a Christo et Apostolis petenda fuit. Nam ille cæcus qui aduersatur Christo / non colligit cum eo / sed dispergit / Et ideo ab omnibus Christi fidelibus / tanquam Anathema fugi-

Gal: 4. endus est / iuxta illud / Si quis aliud
Joan: 10. Euangelium docuerit Anathema sit /
Item oues meæ vocem meam audiunt / alium non audiunt / Itē / Nolite trahere iugum cum infidelibus.
Vnde concludendum est hoc modo:

An sola Ecclesia Christi est potestas vocandi / approbandi et ordinandi ministros Ecclesie / Romana Ecclesia (sicuti nec Turcica et Iudæica) nō est vera Ecclesia Christi. Ergo hæc
non hæc

non hæc
Ecclesia
telæ coe
uinatur
variae.

talis
phice
(inquit
vobis
Intim
interf
Propt
um ag
na mu
sunt
Episc
quam
dera
bidint
na / si

odo Ec
terfatur.
icionan
Anna/
isais /
isterium
olis pe
t aduer
i co / sed
Christe
a fugi
is altud
na fit /
i audia
te / Nos
bus.
odo.

et potes
dinandi
Ecclesi
ca) nō
go hæc
ion has

non habet ius ordinandi ministros
Ecclesia ex quo / in ea sunt corrup
telæ coelestis doctrinæ / et omnium di
uinarum ordinationum multiplices et
variae.

Quales Episcopi:

Respondeo. Qualis Ecclesia/
talis Episcopus. D. Paulus gra
phice eos describit Philip: 3. Multi
(inquit) ambulant quos sæpe dicebā
vobis / Nunc autem et silens dico /
Inimici crucis Christi / quorum finis
interitus / quorum Deus venter est &c.
Propter hunc omnia mala contra De
um agunt / Et Hathandam propter reg
na mundi adorant. Quid quæso aliud
sunt vel fuerunt Romanæ Ecclesie
Episcopi (exceptis paucissimis)
quam terra mensura et inutilia pon
dera terræ / contaminata horrendis li
bidinibus et flagitiis / sine vera doctri
na / sine agnitione / timore / vel amore
L z Dei /

Det/ corrumpentes ordinationes diuitias etc. Et quantum ad externā dominationem attinet/ volunt ipsis regibus/ opibus/ et potentia humana pares esse/ ac ut suos honores/ potentiā/ et diuitias retineant/ non seruiunt/ sed dominantur Ecclesia/ et veram doctrinam supprimunt/ Et mentiuntur se esse successores Apostolorum/ et sese solos habere totam iurisdictionem Ecclesiasticam in vocandis et ordinandis ministris Ecclesie.

Judicet nunc quilibet pius veritas tales Satrapæ sint successores Petri et Apostolorum/ et habeant ius vocandi et ordinandi Legatos et Cooperarios Dei etc. Certe non magis quam Annas et Caiphas/ Imo quā Nero/ Caligula/ Diocletianus/ aut ipse Sathan/ De illis et similibus loquitur Christus/ Caute vobis a falsis Prophetis/ Item. Paulus I. Timolh: 4 Spiritus certo pradicat qd. Tales igitur/

tur Ep
persecut
li/ fugi
non est
candi v
Quia
te/ ne
fugite i
S.
dæ pr
ordinar
tolis a
mos p
nem pe
et ab il
Sacer
latum.
access
tes de
pore at
qui de
tuntur
ab his

s dñi
nā do
s regis
ta pa
tentiā
nt / sed
doctri
t se es
se so
n Ec
landis
s utrū
Petri
docan
opera
quam
vero /
se Sa
quitur
Pro
olh: 4
is igit
tur /

tur Episcopi / idolatrae / et verbi divini
persecutores tanquam membra Diabo
li / fugiendi sunt / et apud huiusmodi
non est petendum ministerium prae
dicandi verbi Dei / iuxta illud / Osae 4
Quia tu repulisti scientiam / repellam
te / ne Sacerdotio fungaris mihi / Atque
fugite idolatras.

S. Matthias cum in locum Ju
dae proditoris / esset surrogandus et
ordinandus / non mittebatur ab Apost
olis ad Annam et Caipham / sum
mos Pontifices / ut ab illis ordinatio
nem peteret / cum essent hostes Christi /
et ab illis ad Christum et Apostolos
Sacerdotium et ministerium esset trans
latum. Christus ipse et Apostoli non
acceserunt summos Pontifices / preces
tes veniam confectionandi / Ita hoc tem
pore ab his tantum petenda est ordinatio
qui verbum Dei incorruptum amplex
tuntur / retinent / et propugnant / et non
ab his qui non sunt membra vera Ec
clesiae /

clesia / Concludendum ergo sic.
Episcopi quærentes externam
dominationem / et regios honores /
corrumperes vocem Christi Archi-
pastoris / et inimici crucis Christi / nō
sunt veri Episcopi animarum / sicut
fuerunt Paulus / Timotheus / et Ti-
tus &c. Tales sunt et fuerunt plerique
Papistici Episcopi / Ergo non fuerūt
veri Episcopi / et per consequens non
habent ius ordinandi ministros Ec-
clesia.

Quales sacerdotes ab
illis ordinati.

Respondeo. qualis Episcopus /
talis Sacerdos / Beati rudes quoniam
Asini Dei vocabuntur / Maxima enī
pars eorum sacrarum literarum prior-
sus rudis erat / quemadmodum non
sine dolore et lachrymis / in prima
mea provinciali visitatione expertus
sum / præsertim apud eos qui in tem-
plis Cathes

plis Ca-
tauerāt.
oclost ai
nabant
riqz eoz
habente
bus no
po pro
Epis
onem /
crimini
Episco
Paulu

Ecclési
Christi
ipsimet
et vera
patt /
alēdis
fano b

Que
ficia

plis Cathedralibus olim chorū frequē
tauerāt. Tales idiotæ / ventres pigri / et
otiosi ad gubernacula Ecclesiarū ordi
nabantur. Vt interim taceā / quod ple
riqz eorū scortatores et adulteri fuerūt /
habentes apud se concubinas / ex quibz
bus non parvū lucrum accessit Episco
po pro infamulatione / vt loquuntur.

Episcopi igitur ordinantes ad functi
onem / personas prorsus inidoneas et
criminibus obnoxias / non sunt veri
Episcopi / huiusmodi enī nō approbat
Paulus ad Ti. I. et I. Timoth: 3.

Tales autem sunt Romanæ
Ecclesiæ Episcopi / ergo non sunt
Christi Ecclesiæ Episcopi / Sunt enim
ipsimet (plerqz ex parte) indoctissimi
et veræ doctrina ignari / magis occu
pati / equis / cantibus / et meretricibus
alēdis et curandis / quā grege Christi /
fano verbo Dei pascendo &c.

**Qualia sunt et fuerūt of
ficia Sacerdotum Papisticorum.**

Respondeo. Multa pars eorum
ad suggestum ordinabantur / ac etiam si
id aliquando fiebat / tamen somnia hu-
mana et diabolica mendacia procla-
mabant. Sed finis precipuus / erat sac-
rificare filium Dei in missa pro uiuis
et defunctis / murmurare horas / sanc-
tos inuocare / eorumque statuas colere /
consecrare aquam / ignem / sal / cibum /
herbas etc. Et auocare peccatores a
misericordia Dei gratuita / a meritis
et beneficiis Christi / ad tales nugas /
ad Sanctorum et sua propria merita /
quibus docuerunt homines considerare /
et quibus euacuauerunt mortem et meri-
tum Christi / Sicut Gal: 2. inquit
Paulus / Si per legem est iustitia /
Christus frustra mortuus est / Sum-
ma. Papistici Sacerdotes / sui comodi
et quaestus causa blasphami in Dei
doctrina / vita / et ceremoniis fuerunt.
Itaque talium vocatio et ordinatio ne-
quaquam a Deo / aut ipsius ministris
fuit.

fuit / sed
Sathana
quos r
ordinat

Quo

aliisq;
postole
cerdori
tura p
nandu
insigni
hoc me
tus ca
do eos
quid h
Et tu
Apost
locu h
Papi
nistri
bantur

fuit / sed ab impijs Episcopis membris
Sathanae / et hostibus Dei / penes
quos non fuit nec est ius eligendi et
ordinandi ministros Ecclesiae Christi.

Quomodo Ordinabatur?

Respondeo. Longe alio modo /
alijsq; ceremonijs / quam tempore A-
postolorum / Negant queminquam Sa-
cerdote fieri posse / sine rasura / et vnc-
tura Papistica / Hac affirmabant ordi-
nandum reddere sanctissimum / etiamsi
insignis esset Scortator &c. Nunquid
hoc modo / ridicule rasit et vnxit Chris-
tus capita suorum Discipuloru / qua-
do eos ad praedicandum emisit? Nun-
quid hoc modo vnxit et rasit Paulus
Titum et Timotheum / aut reliqui
Apostoli Matthiam / quando ipsum in
locu Jude surrogarunt? Ex quo itaq;
Papistici Sacerdotes Sathanae mi-
nistri erant / longe alio modo ordina-
bantur / quam ministri Jesu Christi /

L S

quos

quos ipse sedens ad dexteram Dei
mittit in mundum / non missare / sac
rificare / ungere / radere &c. sed Evan
gelizare / et administrare sacramenta a
se instituta. Concludendum ergo sic.

Episcopi contemnentes formam
ordinandi ministros / ab Apostolis tra
ditam / non sunt eorum successores. Ro
manæ Ecclesiæ Episcopi nolunt hoc
modo ordinare ministros Ecclesiæ /
Ergo mentiuntur se solos esse veros
Episcopos et Apostolorum successores /
Et per consequens iniuste sibi soli ar
rogant potestatem eligendi et ordinan
di ministros Ecclesiæ. Ex his omni
bus prædictis constat ius et potestatem
eligendi ministros Ecclesiæ / non ma
gis ad Ecclesiā malignantiā / ad ipsos
Episcopos pertinere / quā ad Turcas
et alios ethnicos / Ideo metuentur turpi
ter qui negant veros Sacerdotes esse
posse / nisi a Romanæ Ecclesiæ Episc
opis approbati / confirmati et ordi
nati sint

nati sit
ta esse
ticis S
ta / cur
ut doc
ta non
cis aut
dentur
sacram
cap / ne
dotis p
nem et
sentiam
legium
suis S
ctam i
piunt
sancti
non h
um / et
ni cred
7701 j
02900

Det
/ sac
Euang
enta a
o sic.
mami
s tra
s. Ro
nt hoc
stia /
veros
ores /
oli ar
dinan
omni
testat
n ma
ipios
utcas
turpi
s esse
Epis
ordo
nti sine

nati sint / Item qui negant sacramen
ta esse efficacia / nisi ab iisdem Papis
ticis Sacerdotibus fuerint administra
ta / cum tamen auctoritas consecrandi
ut vocat et administrandi sacramen
ta non sit alligata certis personis / lo
cis aut titulis / Sed in cordibus cre
dentium per auditum Euangelii et
sacramenta / Spiritus sanctus est effi
cax / non propter Ministri aut Sacer
dotis personam / sed propter promissio
nem et institutionem diuinam et prae
sentiam Dei / Itaque magnum sacrile
gium committunt impij Episcopi cum
suis Sacerdotibus / quod illam effica
ciam in ministerio Ecclesiae ad se rap
piunt / quae ipsius Dei et Spiritus
sancti est.

Est enim Ecclesiae ministerium /
non hominum / sed spiritus ministeri
um / et potentia Dei ad salutem om
ni credenti.

Nunc e diuerso facile probari po
test illud

Ro: 1

test illos / qui in nostris Ecclesiis
ordinantur / rite / ordinari / et habere
potestatem docendi et administrandi
sacramenta.

Qualis quæso est Ecclesia!
in qua nos sumus?

Ephe: 2 Est Ecclesia Iesu Christi / quæ
est Cætus hominū amplectentium pur-
tum verbum Dei / et integra sacramen-
ta a Christo instituta / Et credit remis-
sionem peccatorum per solum Chris-
tum / habet vnum Deum patrem / v-
nā fidem / vnum Baptisma / et ædifi-
cata est super fundamentum Prophæ-
tarum et Apostolorū / in quo ædificio
summus lapis angularis est Iesus
Christus / quæ doctrinam erroneā / et
impios cultus cū verbo Dei pugnan-
tes reprehendit et damnat. Omnia
huius definitionis membra testantur
nos viuere in Ecclesia Christi / non
Antichristi / Ergo apud nos est ius et
potestas

potesta-
nistros
Qua
hodie a

Sunt p
tum ele
illud a
tur pur
dem in
et spars
voce /
ministr
Christi
te clau
hendun
verbo
Me
copi-
hostes
di Do
les nor
vbi tur

potestas eligendi et ordinandi verbi mi-
nistros.

Quales sunt illi a quibus
hodie apud nos approbantur / et ordi-
nantur ministri Ecclesie?

Sunt personæ legitime ad Episcopatu
tum electæ et vocatæ / imo quidam ad
illud acceptandum coacti / amplectun-
tur puram Evangelii doctrinam / ean-
dem in sua diœcesi vndiq; proclamant
et spargunt / Illam confitentur vna
voce / et martyrio si opus fuerit / ad-
ministrant Sacramenta quemadmodum
Christus ea instituit / vtuntur potesta-
te clauium ex mandato Christi / repres-
hendunt omnes errores et cultus cum
verbo Dei pugnantes.

Nonne huiusmodi sunt veri Epis-
copi? Nonne apud tales (non apud
hostes Ecclesie) est potestas ordinan-
di Doctores Ecclesiarum? Si apud ta-
les non est verum ministerium verbi /
ubi tunc quæso est in mundo?

Ad qualia officia hodie ordinantur?

Certe non ut ministri Diaboli
sint (ut Papistici sacerdotes) sed ut
Christo seruiant / prædicando legem
et Euangelium / administrando sacra-
menta / rapando falsos Prophetas /
et ut reliqua suæ vocationis officia
iuxta verbum Dei / præstent. Ad
huiusmodi grauissimos labores / oner-
a / pericula / molestias / hodie vocan-
tur / non ad octum / delicias / volupta-
tes etc. Quicumque (inquit Paul.)
Episcopatum desiderat / bonum opus
desiderat. Ut igitur istiusmodi qui pte-
sunt in moribus / et apti ad Ecclesi-
am docendam / Deo et hominibus in
functione Ecclesiastica seruiant / rectis-
sime a pijs Episcopis / Ecclesijs præ-
sintantur / non obstare quod quidam olim
fuerint ab impijs Episcopis et vincti et
casti.

Quomodo ordinantur?

nostra
et Apo
et alijs
qui mo
batur /
deligere
torum
sisteret
Ecclesi
imposit
admissi
probat
Ecclesi
tū / al
et Disc
scribitu
in te est
etiam cu
eti. Itē.
Hic mo
uatur /
iste ordi

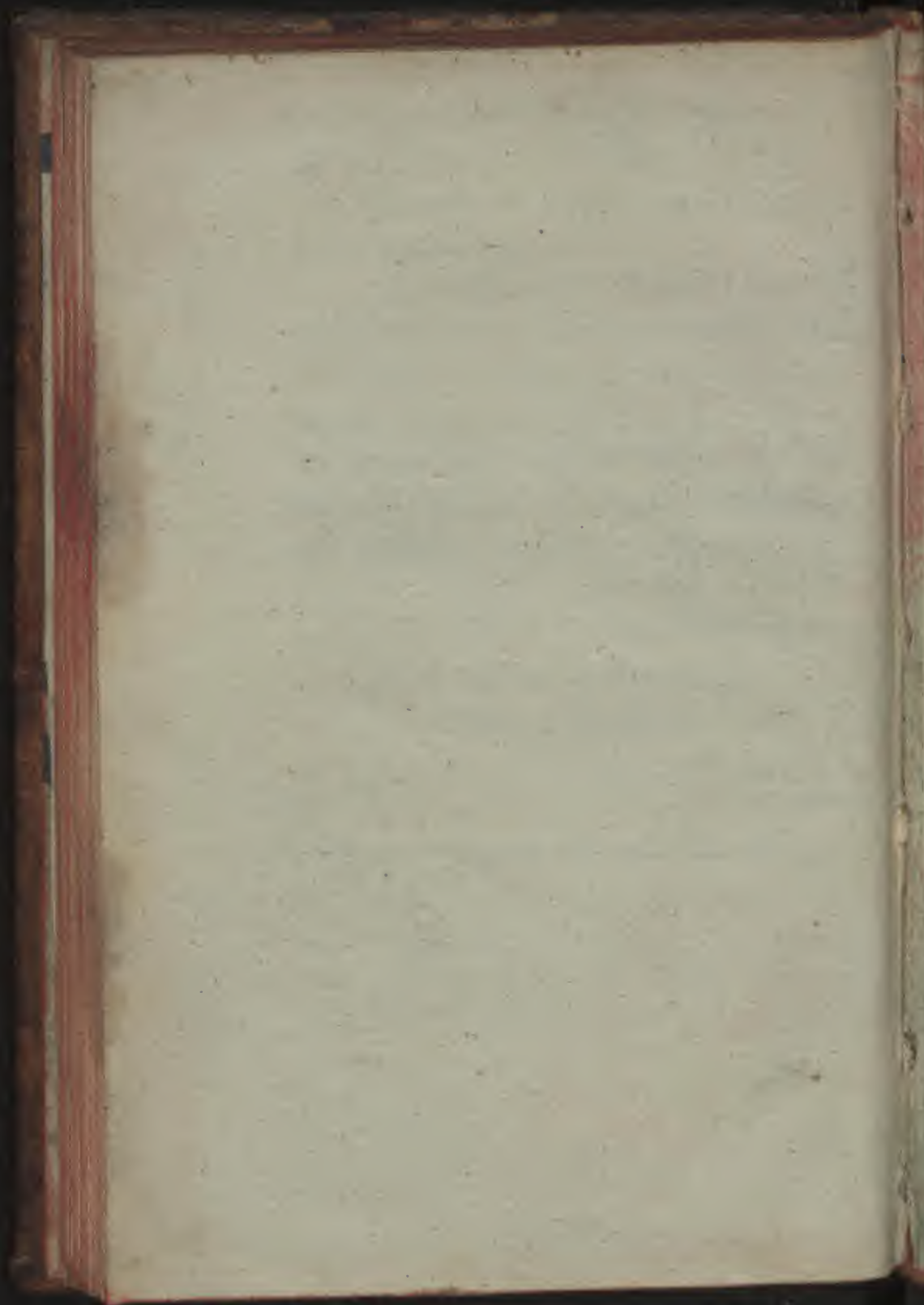
Vocantur et ordinantur hodie in
nostra Ecclesia iuxta morem veterem
et Apostolicum / (sine rasura vinctura
et aliis ridiculis Papisticis nugis)
qui mos in primitiva Ecclesia serua-
batur / ut quæ Ecclesia sibi ministros
deligeret / eos postea collegio presbyte-
rorum probandos seu examinandos
sisteret / Quod collegium in præsentia
Ecclesiæ et Deo invocato / per manuum
impositionem / ministerium docendi et
administrandi sacramenta idoneis et ap-
probatis commendabat / Hunc ritum
Ecclesiæ videmus in Actis Apostolo-
rum / ab ipsis Apostolis et aliis Chris-
ti Discipulis observari. I. Timoth. 4
scribitur. Noli negligere gratiam qua
in te est / quæ data est tibi per Prophe-
tiam cum impositione manuum presbyteri.
Itē, Man⁹ nemini cito imposueris
Hic mos hodie in nostris Ecclesiis ser-
uatur / Ergo qui apud nos ordinantur
et ordinati sunt / Et potestatem habent
docendi

docendi et administrandi Sacramenta/
Et per horum administrationem Spt
ritus sanctus vere efficax est in cordi
bus credentium.

Scelerate igitur et stulte faciunt
contemnentes ministerium eorum / qui
in nostris Ecclesiis ordinati sunt / cum
non sint ordinati ab iis Episcopis /
qui approbati et ordinati sunt a Roma
no Idolo Antichristo / filio perditionis /
qui indies interficitur Spiritu oris
Christi / et ipsius aduentus claritate
prius delebitur / quod ut cito fiat /
scilicet Deus pater per Je
sum Christum.
Amen.

Impressa Bassiae M. D. Lvi.

menta/
in Spl
in cordi
faciunt
in / qui
nt / cum
opis /
Roma
ittonis /
tu oris
claritate
to fiat /
le
Abi.

78

781.

